

Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yerel Kredi	AKTS	Ders (saat/hafta)	Uygulama (saat/hafta)	Laboratuvar (saat/hafta)
Nanoteknoloji 1	FIZ3420	2	4	2	0	0

Önkoşullar	Yok

Yarıyıl	Güz

Dersin Dili	İngilizce, Türkçe

Dersin Seviyesi	Lisans Seviyesi

Ders Kategorisi	Uzmanlık/Alan Dersleri

Dersin Veriliş Şekli	Yüz yüze

Dersi Sunan Akademik Birim	Fizik Bölümü

Dersin Koordinatörü	Mehmet Hikmet Yükselici

Dersi Veren(ler)	

Asistan(lar)ı	

Dersin Amacı	Öğrencinin fiziğin güncel teknolojik uygulama alanlarından nanoteknoloji ile tanışmasını ve temel kavramları anlamasını sağlamak.

Dersin İçeriği	Külçe kristalin büyüklüğü nano-metreler mertebesine ($10^{-9}=1n$) azaltıldığında, kristal yeni özellikler kazanır ve bu özelliklerin güneş pilleri, tıp, opto-elektronik aygıtlar, vb teknolojik uygulamalarda kullanıma potansiyeli vardır. Bir külçe kristalin büyüklüğü bir kaç nm civarında ise söz konusu kristal "nanokristal" adını alır. Bir kuantum noktası (QD) bir yarı-iletken veya metal nanokristaldir. Yüklü parçacıklar (elektron ve delikler) bir kuantum noktası içinde hapis durumundadırlar, bu nedenle, bir kuantum noktasında enerji düzeyleri kesiklidir ve büyüklüğe bağlıdır. Bu derste yarı-iletken kuantum noktaları ele alınacak ve onların optik ve elektronik özellikleri masaya yatırılacaktır. QD leri karakterize etmek için kullanılan optik geçirgenlik spektroskopisi, kararlı durum fotoluminesans spektroskopisi, Raman spektroskopisi ve x ışınları kırınımı spektroskopisi ağırlıklı olarak incelenecektir. Bir kuantum noktasında Elektronik ve delik enerji düzeyleri ve dalga fonksiyonları "kutu içinde parçacık" modeli ile benzerlik kurularak hesaplanabilir. Soğurmanın başladığı asimptotik soğurma kıyısı kuantum büyüklük etkisi nedeniyle maviye kaymıştır. Optik soğurma kıyısının dalgaboyu konumu QD nin yarıçapının karesi ile doğru orantılıdır: kesim dalga-boyu$\sim R^2$. Bir kuantum noktasının rengi büyüklüğü azaldıkça önce kahverengine ve sonra portakal rengine ve sarıya döner. Kristalin titreşim kiplerini ele almak için Raman deneyleri gerçekleştirilir ve kiplerin fonon hapsi nedeniyle kırmızıya döndüğü Grüneisen modeli kullanılarak açıklanır. Nanometre mertebesindeki kuantum noktaları ışığı Mie teorisine göre soğurur ve saçar. Büyüklüğe bağlı soğurma katsayısı elde edilecektir.

Opsiyonel Program Bileşenleri	Yok

Ders Öğrenim Çıktıları

1	Fizik teorileri konularında kuramsal bilgiye sahip olur.
2	Fizik ile ilgili konularda bağımsız olarak düşünme yeteneğini kullanabilir.
3	Fizik alanında edindiği kuramsal bilgileri uygulayabilir.

4	Alanındaki kavram ve düşünceleri bilimsel yöntemlerle inceleyebilir, verileri yorumlayabilir, değerlendirebilir ve analiz edebilir.
5	Problemlerde karşılaşılan karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilir.

Haftalık Konular ve İlgili Ön Hazırlık Çalışmaları

Hafta	Konular	Ön Hazırlık
1	D1: Kuantum Kuşatması: sonsuz kutu içinde parçacık D2: Öz enerjiler ve öz fonksiyonlar ve problemler. Elektron ve delik hapsi.	Potansiyel kuyusu içinde parçacık problemini çalışın
2	D1: Kuantum Kuşatması: sonlu kutu içinde parçacık D2: Enerji düzeylerinin grafik yöntemlerle hesabı	
3	D1: Örgü titreşimleri: Birim hücrede bir ve iki atom olan tek boyutlu zincir D2: Fonon dispersiyon eğrisi ve fonon hapsi. Enine optik ve akustik kipler, LST kuramı, Grüneisen modeli	
4	D1: Kuantum büyüklük rejimleri, eksitom Bohr yarı-çapı, kuvvetli, orta ve zayıf hapis koşulları D2: Problem çözme	
5	D1: Kuantum geçişleri, Einstein katsayıları D2: Kuantum geçişleri için tedirgeme kuramı, kuşak yapısı	
6	D1: Kuantum noktalarının büyütülmesi ve ortalama yarıçaplarının optik soğurma spektroskopisi ile tahmin edilmesi. D2: Problem çözme	
7	D1: Raman spektroskopisine giriş 1 D2: Raman spektroskopisine giriş 2	
8	Ara Sınav 1	
9	Ara Sınav	Ders Kitabı
10	D1: Kuantum noktaları için Stark kayması D2: WKB yaklaşımı	
11	D1: X-ışını kırınım (xrd) spektroskopisine giriş, gerilmenin ve büyüklüğün xrd deseni üzerindeki etkilerinin Williamson Hall modeli ile araştırılması D2: Problem çözme	
12	D1: Isısal özellikler D2: Harmonik örgü titreşimleri	
13	D1: Fotonik Araştırma Laboratuvarını ziyaret D2: Genel tekrar	
14	D1: Nanoteknolojide güncel konular D2: Problem çözme	
15	Final	

Değerlendirme Sistemi

Etkinlikler	Sayı	Katkı Payı
Devam/Katılım		
Laboratuvar		
Uygulama		
Arazi Çalışması		
Derse Özgü Staj		
Küçük Sınavlar/Stüdyo Kritiği	5	15
Ödev	8	15
Sunum/Jüri		

Projeler		
Seminer/Workshop		
Ara Sınavlar	1	30
Final	1	40
Dönem İçi Çalışmaların Başarı Notuna Katkısı		60
Final Sınavının Başarı Notuna Katkısı		40
TOPLAM		100

AKTS İşyükü Tablosu			
Etkinlikler	Sayı	Süresi (Saat)	Toplam İşyükü
Ders Saati	13	2	26
Laboratuvar			
Uygulama			
Arazi Çalışması			
Sınıf Dışı Ders Çalışması	13	3	39
Derse Özgü Staj			
Ödev	8	4	32
Küçük Sınavlar/Stüdyo Kritiği	5	1	5
Projeler	0	0	0
Sunum / Seminer	0	0	0
Ara Sınavlar (Sınav Süresi + Sınav Hazırlık Süresi)	1	6	6
Final (Sınav Süresi + Sınav Hazırlık Süresi)	1	8	8
Toplam İşyükü			116
Toplam İşyükü / 30(s)			3.87
AKTS Kredisi			4

Diğer Notlar	Yok